יום **ג'**, **י"ג** ב**חשון** תשס"ב (**30** באוקטובר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

היום, **<u>י"ג בחשון</u>**, בשנת 4971 (1210) **נכלאו יהודי אנגליה ע"י המלך יוהן בלי-ארץ** (1199-1216), על רקע גביית מסים. כל מה שרכשו היהודים ע"י מסחר והלוואה ראה המלך כקניינו הוא. מתחילה נתן ליהודים איגרת אישור לזכויותיהם הקודמות (1201); הותר להם לגור ולסחור בכל מקום, לפנות בדברי ריב עם הנוצרים אל בית הדין של המלך ולא אל בית הדין המעמדי הצורר לישראל; ואת הריבות שביניהם לבין עצמם היו רשאים להביא לפני בית דין של ישראל. המלך דרש מאת הנאמנים להגן על היהודים וכל הפוגע בזכויותיהם היה צפוי לעונש. איגרת זו עלתה ליהודים ב-4000 מארק.
בתחילת מלכותו הגן המלך יוהן באמת על נתיניו היהודים, וכשנעשה בלונדון נסיון לגרות את ההמון ביהודים, גער המלך בשרים ובפקידים שאין הם נוהגים עם היהודים בדרכי שלום, והטיל עליהם את האחריות האישית על שמירת הסדר הפומבי. מיד לאחר שעלה על כסא המלכות מינה יוהן את אחד מנכבדי היהודים, **יעקב מלונדון**, ל"**זקן היהודים**" ונתן לו איגרת חסות. עיקר תפקידו של "הזקן" היה לא בירור צרכי הקהילות אלא הסרסרות הכספית בין הממשלה וקהילות ישראל לשם גבייה נמרצת של מסי המלכות.
כשהגיעו היהודים שוב למדרגה מסויימת של אמידות, **נתגלתה מזימתו של המלך**. כשנודע לו שקצת יהודים רכשו הון רב על ידי עסקי מסחרם, התחיל למוץ את כספם על-ידי מאסר ועינוי. המצוקה הכספית הגדולה שנמצא בה המלך לאחר אובדן נורמנדיה עוררה אותו להחרים את רכוש המוסדות של הכנסיה ושל היהודים. בשנת 1210, דרש מאת קהילות ישראל את הסכום העצום בימים ההם של 66,000 מארק. מאת העשיר אברהם מבריסטול דרש המלך 10,000 מארק כסף, ומכיוון שאברהם לא רצה או לא יכול לתת סכום כזה, **ציווה המלך לעקור לו בכל יום שן אחת** כדי להכריח אותו לקיים את הדרישה. לאחר שנעקרו לו 7 שניים נכנע ושילם את הסכום הנדרש.
בימי שלטון זדון כזה, אי-אפשר היה כמובן למשטר הפנימי של קהילות ישראל באנגליה שיתפתח. מכמה קהילות יצאו הרבנים והחכמים מאפס קרקע לפעולתם, ביחד עם חבורת חכמי צרפת מבעלי התוספות, לארץ ישראל (1211) (פרשה מעניינת בפני עצמה...!). בשעת המרידה של הברונים ושלטוני הערים כנגד יוהן בלי-ארץ, שהביאה לידי ייסוד המשטר הפרלמנטרי באנגליה, לא שבעו היהודים נחת. חיל הברונים הרס בלונדון את בתי היהודים והשתמש בחומר הבניין לביצור חומות העיר, ורכוש היהודים שנחשב לקניין המלך הוחרם. כשהצליחו המורדים לסוף לכוף את יוהן לתת את החוקה, היא "**מגילת החירות הגדולה**", ה- **Magna Carta**, בשנת 1215, נכנסו לתוכה גם כמה הנחות לטובת הברונים הלווים ולהפסד היהודים הנושים בהם.
[דברי ימי עם עולם]

"...**עת צרה היא ליעקב וממנה יוושע.**" [ירמיה ל' 7]

יום נעים, בציפיה לישועה!

הדף מוקדש לרפואתו השלמה של בנֵנו יצחק יוסף הכהן בן ביילע זלאטע בתוך שאר חולי ישראל